

PARADOKS EKONOMİ, SOSYOLOJİ VE POLİTİKA DERGİSİ

PARADOKS ECONOMICS, SOCIOLOGY AND POLICY JOURNAL

ISSN: 1305-7979

2019, Cilt/Vol: 15, Sayı/Issue: 2, Page: 137-152

Editörler / Editors in Chief

Doç. Dr. Elif KARAKURT TOSUN
Doç. Dr. Sema AY
Dr. Hilal YILDIRIR KESER

TARANDIĞIMIZ INDEXLER

Dergide yayınlanan yazılardaki görüşler ve bu konudaki sorumluluk yazarlarına aittir. Yayınlanan eserlerde yer alan tüm içerik kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

All the opinions written in articles are under responsibilities of the authors. None of the contents published cannot be used without being cited.

Yayın ve Danışma Kurulu / Publishing and Advisory Committee

Prof. Dr. Veysel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Marijan CINGULA (University of Zagreb)
Prof. Dr. Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Emine KOBAN (Gaziantep Üniversitesi)
Prof. Dr. Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)
Doç. Dr. Sema AY (Uludağ Üniversitesi)
Assoc. Prof. Dr. Mariah EHMKE (University of Wyoming)
Doç. Dr. Zerrin FIRAT (Uludağ Üniversitesi)
Assoc. Prof. Dr. Ausra REPECKIENE (Kaunas University)
Assoc. Prof. Dr. Cecilia RABONTU (University "Constantin Brancusi" of TgJiu)
Doç. Dr. Elif KARAKURT TOSUN (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)
Dr. Murat GENÇ (Otago University)
Dr. Hilal YILDIRIR KESER (Bursa Teknik Üniversitesi)

Hakem Kurulu / Referee Committee

Prof. Dr. Hamza ATEŞ (Kocaeli Üniversitesi)
Prof. Dr. Veysel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Marijan CINGULA (University of Zagreb)
Prof. Dr. Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Kemal DEĞER (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Sami DENKER (Dumlupınar Üniversitesi)
Prof. Dr. Kadir Yasin ERYİĞİT (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Bülent GÜNŞOY (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Ömer İŞCAN (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Vedat KAYA (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Sait KAYGUSUZ (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Emine KOBAN (Gaziantep Üniversitesi)
Prof. Dr. Serap PALAZ (Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali Yaşar SARIBAY (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Abdülkadir ŞENKAL (Kocaeli Üniversitesi)
Prof. Dr. Veli URHAN (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Sevtap ÜNAL (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Sevda YAPRAKLI (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Uğur YOZGAT (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)
Doç. Dr. Gül ATANUR (Bursa Teknik Üniversitesi)
Doç. Dr. Tülin ASLAN (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Sema AY (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Arzu ÇAHANTİMUR (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Ceyda ÖZSOY (Anadolu Üniversitesi)
Doç. Dr. Elif KARAKURT TOSUN (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Doğan BIÇKI (Muğla Üniversitesi)
Doç. Dr. Elif ÇOLAKOĞLU (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Mithat Arman KARASU (Harran Üniversitesi)
Doç. Dr. Burcu KÜMBÜL GÜLER (Kocaeli Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet MUTLU (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Doç. Dr. Nilüfer NEGİZ (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Doç. Dr. Veli Özer ÖZBEK (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç. Dr. Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)
Assoc. Prof. Dr. Cecilia RABONTU (University "Constantin Brancusi" of TgJiu)
Assoc. Prof. Dr. Ausra REPECKIENE (Kaunas University)
Doç. Dr. Gözde YILMAZ (Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Aybeniz AKDENİZ AR (Balıkesir Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Cantürk CANER (Dumlupınar Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ersoy SOYDAN (Kastamonu Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan ÖZALTIN (Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi)
Dr. Murat GENÇ (Otago University)
Dr. Enes Battal KESKİN (Uludağ Üniversitesi)

KENT MÜZELERİNDE GÖÇMENLERE YÖNELİK ÇALIŞMALAR VE KÜLTÜR POLİTİKALARI: KOPENHAG MÜZESİ ÖRNEĞİ

Aybike Sevüktekin

*Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı,
Müzecilik Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye*

Doç. Dr. Kadriye Tezcan Akmebmet

*Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Sanat Bölümü,
Sanat Yönetimi Programı, İstanbul, Türkiye*

ÖZET

Göç, sosyal ve kültürel yaşamı etkileyen ve kültürel çeşitlilik ile ilgili sorunları da gündeme getiren önemli bir küresel meseledir. Kapsayıcı Müzeler anlayışıyla göçmenlerin müzelerde temsili ve müzeye olan katılımları tartışılmaktadır. Dünya genelinde göçmen yoğunluğunun kentlerde olmasından kaynaklı, göç ve kent etkileşimiyle ilgilenen CAMOC ana temalarından birini “göç ve kent müzeleri” olarak benimseyerek kent müzelerini göçmenlere yönelik çalışmalar yürütmeleri için teşvik etmektedir. Bu makalenin amacı kent müzelerinin göçmenlere yönelik çalışmaların belirlenmesinde etkili olan durumları ve politikaları Kopenhag Müzesi örneği üzerinden incelemektir. Makale kapsamında alan yazın taraması bulgularına dayalı olarak Kopenhag Kent Müzesi’ndeki göçmenlere yönelik çalışmalar; CAMOC’un göç ve kentle ilişkili çalışmaları, UNESCO ve ICOM’un bildiri ve tavsiyeleri, Danimarka- Kopenhag kültür politikalarının göç ve kapsayıcılığa yönelik yaklaşımları ele alınarak incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda Danimarka’daki müzelerin göçmenlere yönelik çalışmalarını etkileyen yasal düzenlemeler ve teşviklerin olduğu; Danimarka’da kültürel çeşitlilik ve kapsayıcılık anlayışının gelişmesinde üyesi olduğu sivil toplum kuruluşlarının etkili olduğu, Danimarka ve Kopenhag’ın kültür politikalarını ve stratejilerini bunların doğrultusunda geliştirildiği ve tüm bu durumların Kopenhag Müzesi’nin göçmenlere yönelik çalışmalarını biçimlendirdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kent Müzeleri, Göç ve Müzeler, Göçmenler ve Müzeler, Kültürel Çeşitlilik, Kapsayıcılık ve Müzeler, Kültür Politikaları, Kültüre Erişim ve Katılım, Kültürel Kimlik

ABSTRACT

Migration is an important global phenomenon that affects social and cultural life and raises issues related to cultural diversity. With the understanding of the inclusive museum, it has been discussed the representations and participation of migrants in the museums. Due to the fact that the immigration density in the world is in the cities, CAMOC, which is interested in migration and urban interactions, by adopting one of its themes as “migration and city museum” encourages the city museums to work towards migrants. Through the example of Museum of Copenhagen, the aim of this article is to examine the situations and policies that are effective for the city museums in the conduct of their works on immigrants. Based on the findings of the literature review, the Museum of Copenhagen is investigated by looking at CAMOC’s works on migration and the city, UNESCO and ICOM’s declarations and recommendations and Danish-Copenhagen cultural policies towards migration and social inclusion. It has been determined that there are legal regulations and incentives affecting museums in Denmark; Non-governmental organizations are effective in the development of cultural diversity and social inclusion in Denmark; Danish and Copenhagen cultural policies and strategies were developed in line with them and all these cases were shaped the Museum of Copenhagen’s works on migrants.

Keywords: City Museums, Migration and Museums, Migrants and Museums, Cultural Diversity, Social Inclusion and Museums, Cultural Policies, Cultural Access and Participation, Cultural Identity

1. GİRİŞ

21.yy'ın Göçler Çağı olarak adlandırılmasında etkili olan yoğun göç hareketlilikleri tüm Dünya'da ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel boyutlarda değişimlere ve gelişmelere neden olmaktadır. Küresel bir mesele haline gelen göç ile ilgili sabit ve herkes tarafından kabul edilen bir tanım bulunmamakta; farklı kurum ve kuruluşlar tarafından göçle ilgili çeşitli tanımlar yapılmaktadır. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) Göçü, birey ve grupların ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel faktörler ya da kişisel istekler doğrultusunda, gönüllü veya zorunlu olarak; belirli bir süre için veya kalıcı olarak; buldukları devlet içerisinde veya uluslararası sınırları aşarak yer değiştirme hareketleri olarak tanımlamaktadır (UNESCO, Migrant / Migration). Göçmen kavramı için de uluslararası düzeyde genel kabul gören bir tanım bulunmamakta; kurumlar ve devletlerce yürütülen politikalar, sosyal ve kültürel yapı doğrultusunda farklı yorumlanmaktadır. UNESCO ve Uluslararası Göç Örgütü (IOM) göç hareketinin içindeki kişi ve grupları mülteci, yerinden edilmiş kişiler, yurtsuz insanlar ve ekonomik göçmenler olarak gruplandırır. IOM Göç Terimler Sözlüğü'ne (2009: 22) göre göçmen ekonomik ve sosyal durumlarını iyileştirmeye yönelik kişinin kendi iradesiyle başka bir bölgeye ve ülkeye göç eden kişi ve aile fertlerini kapsayan bir terimdir. Göç gibi sınır ötesi nüfus akışları, toplumlarda kültürel çeşitliliklere yol açmaktadır. Kültürel Çeşitlilik, toplum içinde farklı kültürlerle ait bireylerin ve toplumların dil, davranış normları, değerleri, yaşam hedefleri, düşünme stilleri ve dünya görüşü temelindeki farklılıklarının adlandırılmasıdır (NEMO,2016:19). UNESCO ve AB, siyasal bildirimlerinde kültürel çeşitliliğin korunması ile kültürel dinamizm ve gelişmesinin desteklenmesi lehine fikirler ileri sürmektedir. UNESCO 2001 yılında Kültürel Çeşitlilik Evrensel Bildirgesi'ni kabul ederek; kültürlerarası diyalogu barışın en iyi garantisi olarak kabul ettiğini ve kültürler ile medeniyetler arasındaki kaçınılmaz çatışma teorisini reddettiğini beyan etmektedir. Bildirgenin amacı kültürel çeşitliliğin korunması ve kültürel farklılıklardan doğan ayrımcılığı önlemektir (UNESCO, 2001). Müzeler tarafından kültürel çeşitlilik ve farklılıklardan ötürü ortaya çıkan meseleler; kültürel çeşitlilikle bağlantılı olarak farklı kitlelerin temsili ile hedef kitle olarak belirlenmesi ve herkes için erişilebilir olma amacının güdülmesiyle yer almıştır. Kapsayıcı Müzeler anlayışıyla toplumda dışlanan, yeterince önem verilmeyen ve dikkate alınmayan gruplar arasında olan göçmenlerin müzelerde temsili ve müzeye olan katılımları tartışılmaktadır. Ayrıca kentlerin en çok göç alan alanlar olması Uluslararası Müzecilik Konseyi (ICOM)'nin Uluslararası Kent Müzeleri Etkinlikleri ve Koleksiyonları Komitesi CAMOC'un ana temalarından birini 'göç ve kent müzeleri' olarak benimsemesine neden olmuştur (CAMOC, 2019). Komite göç ve şehirler ile ilgili çeşitli

atölye çalışmaları ve konferanslar düzenleyerek gündeme getirdiği tartışmalarla müzelerin ve özellikle kent müzelerinin göçmenlere yönelik çalışmalarına rehberlik etmektedir.

CAMOC kent müzelerine göç ve kültürel çeşitlilikle ilgili çalışma önerileri sunar ve müzeler arasında deneyimlerin paylaşılmasını sağlayarak iyi örnekler belirler. Ancak CAMOC müzelerin yönetimlerini ve çalışmalarını direk olarak etkileyecek her hangi bir politika veya yasal düzenleme belirlemez. Müzelerin göçmenlerle yönelik çalışmalarını belli bir politika ve yasal çerçevede ele almalarını etkileyen en önemli faktör buldukları kent ve ülkenin kültür politikalarıdır. Kültür politikaları, kültür sektörünü etki eden güncel konularla ilişkili yerel, ulusal ve uluslararası yönetimleri dikkate alınarak oluşturulur. Bu makalenin amacı kent müzelerinin göçmenlere yönelik yaklaşımlarının ve çalışmalarının belirlenmesinde etkili olan durumları ve kültür politikalarını Kopenhag Müzesi örneği üzerinden incelemektir. Makale kapsamında alan yazın taraması bulgularına dayalı olarak ‘CAMOC’un göç ile ilgili çalışmalarının kent müzeciliğine etkileri nelerdir?’; ‘Uluslararası sivil toplum kuruluşları UNESCO ve ICOM’un göç ve kapsayıcılığa yönelik bildirimleri ve sözleşmeleri Danimarka ve Kopenhag tarafından nasıl ele alınmaktadır?’; Danimarka kültür politikasında ve Kopenhag Kültür ve Eğlence Yönetimi’nde yer alan kültürel çeşitlilik ve kapsayıcılığa yönelik politikalar müzelere nasıl yansıtılmaktadır?’; ‘Kopenhag Müzesi’nin göçmenlere yönelik yaklaşım ve çalışmalarında bu politikaların etkisi var mıdır?’ araştırma soruları cevaplanarak Kopenhag Müzesi’ndeki göçmenlere yönelik çalışmalar incelenecektir.

2. Müzelerin Toplumsallaşması, Kapsayıcılık ve Kültürel Politikalar

Toplumsal rolleri giderek önem kazanan müzeler, sosyal bütünleşme ve uyumun sağlanmasında etkili araçlardan biri olarak görülmektedir. Müzelerin toplumsal rolüne 1972 yılında Şili’de düzenlenen “Çağdaş Dünyada Müzelerin Gelişmedeki Rolü” başlıklı UNESCO toplantısı sonunda yayımlanan Santiago de Chile Bildirisi’nde ilk kez ayrıntılı olarak yer verilmiştir. Bildirinin yayınlanmasından bu yana müzeler sosyal dayanışma ve bütünleşmenin etkeni olarak anahtar roller oynamaktadır. 2001, UNESCO Kültürel Çeşitlilik Evrensel Bildirgesi ve 2005 Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesi’nde müzeler, tüm topluma seslenen ve bu nedenle toplumsal bağların, sosyal dayanışmanın, vatandaşlık bilincinin gelişmesinde ve toplumsal kimliğin yansıtılmasında önemli görevleri olan hayati kamusal alanlar olarak nitelendirilmişlerdir (Karadeniz,2017:31) 2001, UNESCO Kültürel Çeşitlilik Evrensel Bildirgesi’nde iletişim işlevleri altında konuyla ilişkilendirilen müzelerin ‘toplumda etkin bir rol oynamaları için tüm iletişim araçlarını kullanmalarını teşvik etmeleri’; ‘iletişim politikalarını bütünleştirmeleri’, ‘erişim ve kapsayıcılığı dikkate almaları ve normal olarak müzeleri ziyaret etmeyen grupları kapsayarak halkla işbirliği içinde çalışmalarını yürütmeleri’ ve ‘halkın ve toplulukların kendi lehlerine yaptıkları müze etkinliklerini güçlendirmeleri’ maddeleri yer almaktadır. Müze faaliyetlerinin ve hizmetlerinin geliştirilmesine katkıda bulunmaları adına üye devletler, ziyaretçi gelişimi için kapsayıcı politikaların oluşturulmasında desteklenir(UNESCO,2015). Üye devletler, bu ilkeleri, bölgedeki yerleşik müzelerle ilgili yasalara dâhil etmek için çaba sarf etmeli ve bu kararları müzelerde geliştirmek ve uygulamak için kamu planlaması ve politikaları tasarlamak için uygun yasal, teknik ve finansal önlemleri almalıdırlar.

UNESCO ve ICOM işbirliğiyle hazırlanan “Müzelerin ve Koleksiyonların Korunması ve Geliştirilmesi ile ilgili Tavsiye” için UNESCO 2012 yılında Rio de Janeiro’daki toplantısında Yürütme Kurulu kararı ve Genel Konferans kararları alır ve 2013’te Üye Devletlerden, müzelerde bir standart oluşturabilmek adına öneriler hazırlayıp sunmalarını istemiştir. Üye Devletlerden gelen metinler ICOM işbirliğiyle incelenerek “Müzelerin ve Koleksiyonların Korunması ve Geliştirilmesi ile ilgili Tavsiye” için bir rapor hazırlanmıştır. Bu rapor ve beraberindeki taslak 17 Kasım 2015’te resmen kabul edilmiştir. Bu Tavsiye’deki 16. Madde müzelerin faaliyetlerini en çok etkileyen durumlara yönelik yönergeleri içermektedir.

Burada müzelerin kapsayıcılık çalışmalarıyla ilgili iki durum, 'küreselleşme' ve 'sosyal rolleri' ele alınmaktadır. Bu maddeye göre müzeler açısından küreselleşme koleksiyonların geliştirilmesi, uzman hareketliliği, ziyaretçi görüşleri, erişim koşullarının artışı ve homojenleşmeyle bağdaştırılmaktadır. Müzelerin sosyal rolü ise sosyal bütünleşme ve faktörleri, sosyal bağların güçlendirilmesi, vatandaşlık, toplu kimlikler, açıklık, herkese fiziksel ve kültürel erişim, yansıma alanları, tarihi, sosyal, kültürel ve bilimsel konular hakkında tartışma, insan hakları ve cinsiyet eşitliğinin konuları ile ilişkili olarak tanımlanmaktadır. Müzelerin sosyal rolünün kabul edilmesinin yanı sıra potansiyellerini arttırmaları için öneriler sunulmaktadır (UNESCO,2015).

Müzeler, toplumu merkezlerine koymalarıyla bir nevi toplumsal çatışmaların arabulucu merkezleri olarak da görülmeye başlanmışlardır. Göç olgusunda müzeleri ilgilendiren en önemli mesele toplumdaki dışlanmış, yeterince ses verilmemiş ve dikkate alınmamış grupların içerisinde yer alan göçmenlerin müzelerde yer almasıdır. Bu yer alma düşüncesi müzelerde kapsayıcılık anlayışını oluşturmaktadır. Müzelerin göçmenlere yönelik sosyal rollerinde etkili olan kapsayıcılık kavramı, birey ve toplumların çeşitliliklerinin ve farklılıklarının kabulü, çoğulculuk anlayışı, eşit erişim hakkı ve katılımın sağlanması koşullarına bağlıdır/koşulları ile ilgilidir (DESA,2009). Müzelerde kapsayıcılık çalışmalarında genel olarak azınlıkların temsil edilmesi, kimlik ve vatandaşlık tanımlarının yeniden oluşturulması, göçmenler ve toplum arasında diyalog kurulması, karşılıklı saygının pekiştirilmesi ve göçmenlerin kültürel yaşama eşit erişim imkânlarıyla katılımlarının artırılması gibi sosyal gelişmeleri destekleyen bir anlayış söz konusudur. Katılımın da sağlanmasıyla birlikte müzeler kapsayıcılık amaçlarına ulaşabilirler. Ancak müzelerin birçoğu hala geleneksel tutumlarını sürdürmektedir. Bu durumun değişmesi adına kapsayıcılığın benimsenmesi gerekli görülmektedir (Hooper- Greenhill 2000, Sandell 2007'den aktaran Slooten, 2018 :40). Müzelerde erişim ve katılım politikaları, az temsil edilen grupların belirlenmesi, katılımlarını arttırmaya yönelik girişimlerin veya programların uygulanması ve engellerin kaldırılması yoluyla kültürden yararlanmaları için fırsatlar sağlamayı amaçlar. Kültür politikaları aracılığıyla ulusal kimliğin ve kültürlerarası anlayışının geliştirilmesi müzelerin kapsayıcılığı benimsemeleri ve kapsayıcılık çalışmaları yürütmelerinde önemlidir. (Lloyd, 2014'ten aktaran Slooten, 2018: 41).

3. Kent Müzeleri ve Göçmenler

Genel müze türleri arasında yer alan Kent Müzeleri, sahip oldukları koleksiyonlara veya bağlı oldukları kurumlara göre tanımlanmaktadırlar. Koleksiyonları kent kimliği ve tarihi ile ilgili çok çeşitli ve farklı dönemlere ait nesnelere oluşabilir ve bağlı oldukları kurumlar neticesinde belediye, özel veya ulusal müze sınıflandırmalarında yer alabilirler. Kent müzeleri esasen kent tarihini sunan ve koruyan müzeler olarak ortaya çıksalar da, son yıllarda bu geleneksel rolleri çağdaş kent hayatı ve toplumuyla aktif bir şekilde sosyal katılıma doğru değişmiştir. Renée Kistemaker'in 2005 yılında Amsterdam'da düzenlenen CAMOC 4. Kent Müzeleri Sempozyumu'nda, Steven Thielemans'ın kent müzelerinin tanımı ile ilgili açıklamasına atıfta bulunduğu "Kent müzesi, kentle ilgili ve kentte yer alan bir müzedir. Hem kentin stratejisi hem de vatandaşları ile bağlantılıdır." tanımı günümüzde kent müzesi için kullanılan en yaygın tanımdır. Kentler ile ilgili müzeler, kentsel toplumu ve içindeki iş değişim süreçlerini yorumlayıp açıklamalıdır (Lanz, 2013a: 411).

Kent müzeleri, Avrupa'da 19. yy'ın ikinci yarısında bellek ile ilişkili olarak, zamanın kentsel, ekonomik ve sosyal dönüşümlerine dâhil olan büyük şehirlerin, geçmişten gelen belgelerini, hikâyelerini ve hatıralarını korumaya çalışmasıyla ortaya çıkmıştır. Bu müzeler genellikle kentin antik ve ikonik yapısında barındırılmaktadırlar ve şehir hazinelerinin, kent tarihinin korunmasının depoları olarak tasarlanmışlardır. 20.yy'ın ilk yarısına kadar Avrupa'da hızla yayılan bu müzeler daha sonra popülerliğini yitirmeye başlamıştır. Ancak 1990'larda hem müzecilik anlayışındaki değişimler hem de kent yapısındaki

değişimler bu müzelerin tekrardan canlanmasına yol açmıştır. Misyonları, amaçları ve rolleri sorgulayıp, tekrardan gözden geçirilerek farklı şehirlerde kent müzeleri oluşturulmuştur. (Lanz, 2013a: 414)

2004 yılında kent müzelerine olan ilginin neticesinde CAMOC'un kurulmasıyla birlikte kent müzeciliğine yönelik çalışmalar artmış ve geliştirilmiştir. Komite, dünya çapındaki şehirlerin ekonomik önemlerini, büyümelerini, sundukları sorunları ve olasılıkları odak noktasına almaktadır. CAMOC'un amacı kentin geçmişin bugünü ve geleceği ile şehrin kimliğini pekiştirecek ve katkıda bulunacak olan nesnelere ve orijinal materyalleri toplama, koruma ve sunma çalışmalarında kent müzelerini destekleyerek ve teşvik ederek bu tartışmanın merkezinde olmaktır. Kentle ilgili neredeyse her konu hakkında tartışmalar ve çalışmalar yürüten komitenin şuan için iki ana ve kalıcı temasından birini "göç ve kent müzeleri" olarak belirlemesi ve ICOM'un önderliğinde ve ICR ve CAM komitelerinin de katkılarıyla Göç ve Kentler Projesi, kent müzelerinin göçmenlere yönelik kapsayıcılık çalışmalarına yönelmelerinde etkili olmuştur. Glasgow, Atina ve Mexico City olmak üzere üç farklı bölgede üç yıl süren 'göç: kentler göçmenler ve varılan kentler' atölye çalışmasının ortaya çıkmasındaki düşünce, kentlere olan yoğun göçmen akışıyla yaşanan değişimlerde kent müzelerinin etkilerinin olabileceğidir. Bu çalışmalarla müzelerin kentlerle ilgili yapabilecekleri, göç ve göçle ilişkili meseleleri ele alışları, diyalog çalışmaları ve toplum içinde kaynaşmayı sağlayacak rolleri araştırılmıştır. Projenin amacı kent müzeleri için bir web platformu oluşturulması ve müze uzmanları arasında deneyimlerin, bilgilerin ve çözüm yollarının paylaşılmasının sağlanmasıdır. Kent müzeleri için/göçmenlere yönelik çalışmalarda? önemli olan durum kentlilerin ve vatandaşların bu çeşitlilikle nasıl baş ettikleri, kültürel, politik ekonomik süreçlerin ve dönüşümlerin nasıl ortaya çıktığı ve uygulandığıdır. Müzelerin bu süreçleri ve dönüşümleri ele almaları ve kentsel yaşamla ilgilenmeleri, müzelerin toplumla bağ kurmalarına, sosyal uyumun sağlanmasında, kapsayıcı bir toplum oluşturulmasına ve kentlerin gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

Göç ve Kentler Projesi'nin müzelere yönelik amaçları; göç konusunu benimsemelerinde, anlatılarına göçmenlerin katılımlarını ve dâhil edilmelerini sağlayarak sosyal açıdan bir rol oynamalarında ve kentsel çerçevede göçmenler ve kentliler arasında diyalogların kurulmasını sağlamalarında müzelere yardım etmektir. Bu amaçlar doğrultusunda belirledikleri hedefler ise göç temasıyla ilgili çalışmalar yürüten uzmanların desteklenmesi, göçmenlere yönelik kapsayıcı projelerin oluşturulmasının desteklenmesi, müzelerin kentlerin dinamik süreçlerinde arabulucu olarak rol oynamalarının sağlanması, müzelerin göç ve göçle ilişkili çeşitlilik ve farklılıkları benimsemeleri ve müzelerde kültürel çeşitliliğe yer vermelerinin sağlanmasıdır. (CAMOC, 2019)

4. Danimarka Kültür Politikaları ve Müze Sektörüne Yansıması

1970'lerde misafir işçi alımları ve Avrupa Komisyonu üye devletleri arasında dolaşımdan kaynaklı dış göçlere ev sahipliği yapan Danimarka'da özellikle son yıllarda artan sığınmacılarla birlikte göçmen nüfusu giderek artmaktadır. Göçmen ve Entegrasyon Bakanlığı'nın 2017 raporuna göre ülke nüfusunun %12,3'ünü göçmenler oluşturmaktadır. Raporda yer alan, nüfusun kökenlere göre kategorilere ayrıldığı grafikte nüfusun %8,3'lük kısmını batılı, %4,6'lık kısmı ise batılı olmayan göçmenlerden oluştuğu görülmektedir. 1 Ocak 2017'de Danimarka yaşayan göçmenlerin %57,7 si 17 farklı ülkeden gelmektedir. Batı kökenli devletlerden gelen göçler en yüksek orandan düşük orana göre; Polonya, Almanya, Romanya, Bosna-Hersek, Norveç, İsveç, Eski Yugoslavya Devletlerinden ve Birleşik Krallıktır. Batı kökenli olmayan göçmenler ise başta Türkiye olmak üzere, Suriye, Irak, Lübnan, Somali, İran, Afganistan ve Vietnam'dır (The Ministry of Immigration and Integration, 2017: 13-14).

Danimarka kültür politikasının 1990'lardan sonraki hedeflerinde ulusal kimliğin güçlenmesi, küreselleşme, göç ve bireyselleşmeye bir cevap niteliğinde sosyal uyum çalışmalarının teşvik edildiği ve 2001-2011 yılları arasında ise kültürel çeşitlilik anlayışı, kapsayıcılık ve katılımçılık ilkelerinin ele alınmaya

başlandığı görülmektedir. Danimarka kültür politikasının temelinde tüm vatandaşlarının farklılıklarını gözetilmeksizin kültüre eşit erişimlerinin sağlanması yatmakta ve ana hedef olarak vurgulanmaktadır. (Duelund, Valtysen, & Bohlbro, 2012: 6-8).

Hükümet tarafından kapsayıcı politikalar 2005 yılında Danimarka Kültür Bakanı Brian Mikkel-sen'in girişimleriyle sosyal uyumun sağlanması ve toplumsal diyalogdaki kültürel ve kimlik asimilasyonlarının çözülmesi amacıyla "Danimarka Kültür Kanunu"nun oluşturulmasıyla başlamıştır. Bunu takiben, 1945'ten beri UNESCO üyesi olan Danimarka 2005 Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Desteklenmesine İlişkin UNESCO Sözleşmesi'nin müzakere edilmesi, uygulanması ve izlenmesi sürecinde aktif şekilde rol almıştır. Sözleşme, 18 Aralık 2006 tarihinde Danimarka Parlamentosu tarafından onaylanarak Ulusal, Avrupa ve Küresel düzeyde kültürel demokrasiyi ve çeşitliliği geliştirmek için yararlı bir araç olarak görülmüştür (Duelund, Valtysen, & Bohlbro, 2012: 17). 2008 yılında Kültür Bakanı Carina Christensen tarafından bir önceki bakanın yaklaşımı devam ettirilmiştir. Yeni bakanlık sosyal uyum politikalarını daha da geliştirmiş ve 2009 yılında "Herkes İçin Kültür" stratejik planını oluşturmuştur (Duelund, Valtysen, & Bohlbro, 2012: 4). 2011 yılında da "Birlikte Duran Danimarka" strateji hedefiyle geçmişleri ayırt edilmeksizin herkese saygı duyan bir ülke algısı teşvik edilmeye çalışılmıştır. Bu stratejinin ana önceliklerinden biri daha açık bir kimlik ve bütünleşme politikası geliştirmek ve vatandaşlık terimlerinin sosyal bütünlüğünü güçlendirmektir (Duelund, Valtysen, & Bohlbro, 2012: 52). Kültür Bakanlığının "Herkes için Kültür" ve "Birlikte Duran Danimarka" stratejileri, ilk kez göçmenlerin de içinde yer aldığı yeni Danimarkalıların kültürel faaliyetlere katılımını artırma eylemidir (Duelund, Valtysen, & Bohlbro, 2012: 32).

Ulusal ve yerel düzeyde sosyal uyum, Danimarka'daki genel siyasi tartışmalarda altta yatan bir düşüncedir. Neredeyse her Danimarka Kültür Bakanı, ortak bir kültürel mirasa 'kendisini bir insan olarak anlamanın bir yolu' ve 'diğer kültürleri daha küreselleşmiş ve çok kültürlü bir dünyada açık bir zihinle tanıştırmamanın bir yolu' olarak özel bir vurgu yapmıştır. Bugün, Danimarka kültür politikasının genel amaçlarından biri, Danimarka kültürel mirasını canlandırmak ve Danimarka kültür ve kimliğini teşvik ederek pekiştirmektir (Duelund, Valtysen, & Bohlbro, 2012: 57). Ayrıca söylemlerde kültürel çeşitlik, göç ve küreselleşme olgularına karşı karşılıklı saygı ve kapsayıcılık yaklaşımları yer almaya başlamıştır. Ülkenin kültür politikasındaki bu değerler dizisi değişimleri sanat ve kültür kurumlarının sosyal rolleri üzerinde tartışmalara da yol açmıştır (Duelund, Valtysen, & Bohlbro, 2012: 5).

Danimarka Kültür Bakanlığı bünyesinde 2002 Yılında "Danimarka Kültür Ajansı" küçük çaplı SWOT analizleri yaparak ajans çalışmalarını planlamak ve geliştirmek adına durumların tanımlanması amacıyla kurulmuştur. Danimarka müzelerinin eğitim planlamaların bir parçası olarak Ajans 2009-2014 yılları arasında 2009-2011 ve 2012-2014 olarak iki ayrı döneme ayırarak her yıl için ayrı raporlar sunmuştur. Kullanıcı Araştırmaları olarak belirtilen bu raporların amacı müzelerdeki kullanıcıları tanımlayarak, müzelerin iletişim işlevleri için bir araç/kaynak olmalarıdır. Bu raporlar müzelerle sonuçların kullanılarak kendilerini geliştirebilme fırsatı sunarken, politikacılar için de yerel, bölgesel ve ulusal alanda müzeleri gelişmeleri adına girişimlerde bulunmalarına ve politikalar oluşturmalarına olanak sağlamaktadır. Bu raporlar dâhilinde müze sektörüyle ilgili sorunların dikkate alınmasıyla Nisan 2011'de, Danimarka Kültür Ajansı, müzelerin geleceği ile ilgili çalışma raporunu yayınlamış ve 2013'te yeni bir müze yasası oluşturulmuştur (Duelund, Valtysen, & Bohlbro, 2012: 5).

Eski Kültür Bakanı Carina Christensen, Danimarka Kültür Ajansı tarafından yayınlanan 'Danimarkalı nüfusun üçte birinin müzeleri ziyaret etmediğini belgeleyen kültürel katılım ve alışkanlık anketlerinden çıkan sonuçların' kültürel politikalarla düzeltilmesi gerektiği düşüncesiyle " Herkes İçin Kültür" stratejisinin, müzelerin geleceğinde de bir rol oynaması adına bakanlığa bağlı belediyelerde görev alan müze uzmanları, araştırmacıları ve politikacılarla ilgili konu kapsamında konferanslar düzenleme

girişiminde bulunmuştur. Buradaki amaç, konferanslardan elde edilen bilgi ve fikirlerin müzelerin zorluklarını inceleyen ve yeni şartlar altında gelecekte ayakta kalabilecek bir müze hizmeti oluşturacak önerileri belirleyen toplam raporun bir parçası olması ve etnik kökeni Danimarka'ya bağlı olmayan vatandaşların bütünleşme süreçlerinde müzelerin aktif rol almasını sağlamaktır (Duelund, Valtysen, & Bohlbros, 2012: 49-50).

Danimarka'nın 2013 de ilan ettiği Müze Yasası; profesyonel ve finansal açıdan sürdürülebilir müzelerin ve güçlü, uyumlu ve merkezîyetçi olmayan bir müze sisteminin sürekli gelişimi sağlayan bir çerçevedir. Müze Yasası ile müzelerin amaçlarının güncellenerek gelecekte, kullanıcılarla ilgili ve toplumun gelişimine olumlu katkıda bulunan merkezi kültürel ve bilgi kurumları olarak rollerini geliştirmeleri hedeflenmektedir. Yasayla yapılan en önemli değişiklik, müzelerin görev ve rollerinin güncellenmesi, yeni bir hibe yapısı ve müze alanındaki Danimarka Kültür Ajansı için yeni bir danışma yapısının oluşturulmasıdır. Yasaya göre müzelerin rolü; vatandaşların isteklerini ve beklentilerini daha fazla karşılaması gereken toplumsal rollerini geliştirerek kültürel ve doğal mirasın vatandaşlara ve topluma olan değerini güçlendirmek ve aynı zamanda mevcut sosyal kalkınmanın kurulmasına ve tartışmanın perspektif haline getirilmesine katkıda bulunulması ve aktif vatandaşlık duygusu için bir temel oluşturmasıdır (Danish Agency for Culture, 2013:6). Danimarka'da devlete ait ve devlet onaylı müzeler, Müze Yasasına uyma yükümlülüğü altındadır. UNESCO ve ICOM tarafından desteklenen kültürel ve doğal miras anlayışındaki gelişme ve değişim, Danimarka Müze Yasası'nda da yer alarak müzelerin mevcut ve gelecekteki toplumlarda kilit bir rol üstlenmelerine olanak sağlamaktadır (Danish Agency for Culture, 2013:6). Danimarka Kültür Ajansı'nın görevleri Yeni Müze Yasası'nın uygulanmasını yönetme, destekleme; 2013 sonrası Müze Raporlarının tavsiyelerini takip etme ve kalite değerlendirmeleri yapma; proje hibeleri, danışmanlık ve rehberlik yoluyla müzelerin niteliksel ve profesyonel gelişimine katkıda bulunma olarak güncellenmiştir.

2013 Yılındaki *Müzeler: Sosyal Öğrenme Alanları ve Bilgi Üretme Süreci* adlı raporda aktif vatandaşlık teması ön planda tutulmuş ve müzelerin farklı sosyal ve kültürel geçmişe sahip vatandaşları dâhil etmek için çalıştıklarına ve sürdürülebilir gelişim için bir temel oluşturduklarına değinilmiştir. (Lundagard: 2013, 12) Bu rapor içerisinde kapsayıcı müze/müzelerde kapsayıcılık? çalışmalarıyla dikkat çeken müzeci Galla'nın (2013: 64) Müzelerde Karşılaştırma Çeşitliliği makalesi de yer almaktadır. Galla Danimarka'nın hem kültürel hem dilsel çeşitliliği olan bir ülke haline geldiğinden, uygun ve kapsayıcı liderliğin Danimarka'nın yönetimselliği için kritik öneme sahip olduğundan ve müzelerin politika odaklı olarak geliştirilme talebi olduğundan söz etmektedir.

2014 Danimarka Kültür Ajansının *Müzeler: Bilgi, Teknoloji ve Dönüşüm* başlıklı müze raporunun önsözünde Ajans başkanı Ole Winther (2014:3) bu araştırmaların müzelerin karşılaştıkları sorunları görmek, birlikte hareket edebilmek ve hem sektörel hem de kurum düzeyinde kültürel demokrasinin yaygınlaştırılması adına müzelerin geliştirilmesi için önemli bir araç olarak görüldüğünü belirtmektedir. Müze ve kültür kullanımlarındaki katılıma yönelik yapılan araştırmalar sonucunda toplumun üçte birini oranını oluşturan göçmen ve azınlıkların müze ve kültür kurumlarına katılımı sağlamadığı tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçla Danimarka müze ve kültür kurumlarında kültürel çeşitliliğe karşı yetersizliklerini keşfetmiş ve bunu arttırmaya yönelik uygulamaların geliştirilmesi gerekliliğini kabul etmiştir. Ole Winther (2014:3), Kültür Bakanlığı'nın uluslararası stratejisi ve Danimarka Hükümeti'nin planlarının müzelerin uluslararası bir gündem belirlemelerinde etkili olduğu ve müzelerin Danimarka vatandaşlarını merkezde tutmaya devam ederken aynı zaman da kültürlerarası diyalog için de bir çerçeve yaratmasının gerekliliği raporun ön yazısında vurgulamaktadır.

2015'te yayınlanan son rapor olan *Müzeler: Vatandaşlar ve Sürdürülebilir Çözümler* yayını ile birlikte, Danimarka Kültür Ajansı, son altı yılda Kullanıcı Anketi ile belirlenen sonuçları, deneyimleri ve

zorlukları sunmaktadır ve bu raporundaki ana konu sürdürülebilirliktir. Kullanıcı Araştırması, Yeni Müze Yasasında da açıkça belirtildiği üzere Danimarka'nın tüm vatandaşlarına kültüre erişim sağlayan ilgili ve çağdaş müzeler geliştirmesi için bir araçtır. (Winther, 2015: 4)

5. Kopenhag Kent Politikası ve Kültür Yönetimi

2019 yılının ilk çeyreğindeki nüfus oralarına göre Kopenhag nüfusunun %9.89'unu Batılı Ülkelerden gelen göçmenler, %6.94'ünü de Batı Dışı Ülkelerden gelen göçmenler oluşturmaktadır (Statistic Denmark, 2019). Kopenhag, sahip olduğu kültürel çeşitliliği bir kent politikası haline getirerek 2015 yılına kadar Avrupa'nın en kapsamlı metropolü olma hedefini belirlemiştir. Kopenhag'ın çok eskiye dayanan bir göç tarihinin olmamasına karşın kent kültürel çeşitliliği açısından diğer belediyelere bir rol model olmak istemektedir. Danimarka'nın ulusal düzeydeki çeşitlik, göç ve vatandaşlık konusundaki söylemlerinde her ne kadar kültürel çeşitliliğe saygı ve kapsayıcılık anlayışı son yıllarda önem kazansa da genel olarak kademeli biçimde artan asimilasyoncu bir yaklaşım söz konusudur. Danimarka'nın başkenti ve ülkedeki tek metropol olan Kopenhag'da ise aksine çoğulcu, çeşitliliğin avantajlarına odaklanan bir bakış açısı bulunmaktadır (Andersen, Blach, Beckman, & Nielsen, 2014: 4).

Kopenhag Kent Politikaları, şehirdeki çeşitli ihtiyaç ve yaşam tarzlarını desteklemeyi amaçlamaktadır. Farklılıkların olduğu bir şehir hayatı, sosyal açıdan sürdürülebilir bir kentin önemli bir parçası olarak görülmektedir. Kültürel çeşitlilik, kentin sosyal uyumu için önemli bir gereklilik ve güç olmasının yanı sıra ayrımcılığın da karşıtı olarak görülmektedir. Bu nedenle, resmi politika belgelerinde sunulan kapsamlı söylemler ve çeşitlilik stratejileri çoğulcu olmuştur. Kentin bütünleşme politikası 2010 yılında yenilendiğinde, kapsayıcılık terimi politika başlığına getirilmiştir. Etnik azınlık vatandaşlarıyla iletişime dayanarak, kapsayıcılık kavramının entegrasyon teriminden daha az olumsuzluk içerdiği belirtilmektedir. Çeşitlilik konusundaki bu olumlu ve çoğulcu söylem, belediye çalışanlarıyla yapılan görüşmelerde de belirgindir (Andersen, Blach, Beckman, & Nielsen, 2014:10)

İstihdam ve Entegrasyon Dairesi tarafından formüle edilen ve kent idaresi altındaki tüm yönetimlerin sorumlu olduğu "Şehrinize Katılın: Vatandaşlık + Kapsayıcılık", belediyenin 2011-2014 dönemine yönelik bütünleşme politikasıdır. Bu politikayla üç temel kavram ortaya konmuştur: kapsayıcılık (kentin bir parçası olma), bütünleşme (farklı geçmişlere sahip insanlar arasındaki bir etkileşim süreci olarak) ve vatandaşlık (tüm vatandaşların demokrasiye katılmaları için olasılık olarak sorumlu ve uzlaşmacı bir şekilde). Bu politikanın amacı vatandaşlığa ve çeşitliliğe odaklanan kapsayıcı bir şehir yaratmaktır. Politikanın odağı ağırlıklı olarak Batılı olmayan göçmen ve mültecilerdir (Council of Europe, 2014: 5). 2011-2014 yılları arasındaki yönetim politikasında 2010 yılında Kopenhag Kent Müzesi'ne de ilham verecek "Kopenhaglı" olmak tartışması önemli bir yere sahiptir. Bu tartışma ulusal ölçekte azınlıkları ve göçmenlerinin yeni kimlikleri ve vatandaşlıkları için zorunlu tutulan "Danimarkalı" kimliğine karşıt olarak ortaya çıkmış ve Kopenhaglı olmanın bir zorlamaya değil bir tercihe bağlı olduğu savunulmuştur. Kendini Kopenhag'a ait hisseden herkes Kopenhaglıdır (Lanz, 2013b: 471).

Kopenhag'ın 2016-2019 yılları için belirlediği Kültür ve Eğlence Yönetimi Politikasında demokrasi, kapsayıcılık ve eşit erişim kavramları çok daha fazla ön plana çıkmaya başlamıştır. Demokrasiye ve şeffaflığa dayanan Kültür ve Eğlence Yönetimi Politikası, kültür ve eğlence etkinliklerinin planlanması ve yürütülmesinde kentte yaşayan herkesin yer almasının kolay olmasını hedeflemektedir. Kullanıcı ve vatandaş katılımı hem yerel düzeyde hem de şehir genelinde kendi başına bir kalite olarak görülmektedir. Politikaya göre gönüllü dernekler, topluluk değerlerinin kaynağı olarak rolleri için desteklenmeli ve kullanıcı katılımı Kopenhag'ın kültürel yaşamında özel bir yer almalıdır (The City of Copenhagen, 2016-2019: 7). Kopenhag'ın kültür ve eğlence hayatının özel bir niteliği, herkesin aktif olarak dâhil olması gerektiği iddiasıdır. Aslında, geniş bir teklif yelpazesi sunmak herkes için bir şeyler olduğu anlamına

gelir (The City of Copenhagen, 2016-2019: 9). Tüm vatandaşlar, cinsellik, din, etnik köken, yaş, engellilik ve sosyal koşullar dikkate alınmaksızın kentin kültür ve eğlence olanaklarını kullanabilmelidir. Kopenhag şehri, belediye kültürüne ve eğlence etkinliklerine eşit erişimi desteklemektedir.

6. Kopenhag Kent Müzesi ve Göçmenlere Yönelik Çalışmalar

Kopenhag Kent Müzesi, Kopenhag Belediyesi'ne aittir. Kopenhag Şehir Konseyi, müzelerin ana destekleme sağlayıcısıdır; ancak müze ayrıca yıllık olarak Danimarka Miras Ajansı'ndan devlet yardımı almaktadır. Müze kurulu Kopenhag Şehri Kültür ve Eğlence Komitesi'nden oluşmaktadır ve yönetim kurulu başkanı Kültür ve Eğlence Komitesi'nin başkanıdır (Lanz, 2013b: 469).

2005'ten önce müze koleksiyonunu, bilgilerini, iletişimini hep kentin gelişimi ve kentlilerin yaşamına ve Kopenhaglı kişilere adanarak 12.yy'dan günümüze kadarki Kopenhag tarihini anlatmaya çalışmıştır. Kopenhag Müzesi'nin yürüttüğü dönüşüm sürecinde hem kent müzelerinin evrimi hem de göç, küreselleşme ve kültürel çeşitlilik gibi güncel meselelerin getirdikleriyle değiştirilen ve geliştirilen Kopenhag ve Danimarka kültür politikalarının etkileri söz konusudur. Danimarka Kültür Politikaları kapsamında 2015 yılında "Danimarka Kültür Kanonu" planıyla kimlik aracılığıyla sosyal bir uyum ve kamu diyalogu oluşturulması, kimlik ve milliyetçilik konusunda kültürel faaliyetlerin teşvik edilmesi ve pekiştirilmesi amaçlanıyordu. Bu doğrultuda Kopenhag Kent Müzesi 2005'te daha çok insana ulaşma hedefinin belirlenmesiyle öncelikle etkinlik ve programlarını yenilemiş, daha sonrada misyonunu "Kopenhag Müzesi, vatandaşların kimlik duygusunun güçlendirilmesine katılmalı ve böylece kentte bir arada olma hissini geliştirmeli" olarak güncellemiştir (Lanz, 2013b: 469).

2008 yılının Kültürlerarası Diyalog yılı ilan edilmesiyle müze de kendisine kentin değişen dokusuna ve çoğulcu yapısına ayak uydurma amacıyla toplumla diyalogu geliştiren bir kurum olma hedefi belirlemiştir. Bu süreçte Danimarka kültür politikasında "Herkes İçin Kültür" (2009) stratejik planıyla, yerel toplumlarda sosyal uyumun ulusal yönünü geliştirmeye daha fazla önem verilmekte ve "Birlikte Duran Danimarka" (2011) ile de çeşitliliğin arttığı bir ülke olarak geçmişleri ve etnik kökenleri ayırt edilmeksizin insanlar arasındaki saygı teşvik edilmektedir. Bu dönemde hükümet kimlik değerlerine ve paradigmalarına yoğunlaşarak "Yeni Danimarkalı" tanımını ortaya çıkarmıştır. Bu süreçte Kopenhag kenti politikaları, herkesin yer aldığı, kapsayıcı ve iyi bir şekilde bütünleşmiş sürdürülebilir bir kent olma amacındadır. 2011- 2014 yıllarında Kopenhag kenti bütünleşme politikasında varlık olarak görülen çeşitlilik ve "vatandaşlık" fikri yeniden ele alınarak; aidiyet ve bütünleşme duygusu ön plana çıkarılmış ve karşılıklı saygıya dayanan toplumda katılımın sağlandığı ve bağ kurulduğu bir süreç ortaya çıkmıştır (Lanz, 2013b: 470).

2013 Danimarka Kültür Ajansı'nın *Müzeler: Sosyal Öğrenme Alanları ve Bilgi Üretme Süreci* raporundaki makalesinde Galla (2013: 65); "Kapsayıcılığın hem Danimarka hem de Avrupa açısından artık matra haline geldiğini" ifade etmektedir. Kopenhag kenti özelinden de şehrin çok hızlı bir demografik değişikliğe uğradığını ve Kopenhag Müzesi'nin de bu doğrultuda bir paradigma değişikliğine giderek katılımı bağdaştırmayı arttıracak dinamiklere asıldığını söylemektedir. Aynı raporda müzenin eski müdürü Jette Sandahl'ın (2013:179) "Halkın Değişmesini mi Bekliyorsunuz?" makalesinde kullanıcı analizleri sonucunda elde ettikleri verilere göre Kopenhag Müzesi'nin 2008- 2012 yılları arasındaki ziyaretçi sayısını 32.000'den 56.000'e yükseldiğini; bu artışın en büyük nedenlerinden birinin 2010 yılında düzenledikleri "Duvar" etkileşimli sergiyle online platform oluşturularak yaklaşık 1.3 milyon kişiye ulaşmaları; bir diğer önemli sebebin ise "Bir Kopenhaglı Olmak" sergisiyle de müzenin sosyal ve politik merkeze girerek toplumla ilişkiye girmesi olduğunu söylemektedir. Bu sergi katılımçılık esasının önemi ve etkisini vurgulamaktadır. Sandahl ziyaretçi sayısının özellikle göçmenler açısından artmasında müzede tarihi konuların, göç gibi şehir ve ikamet yerlerinin farklı çağdaş konularında farklı şekillerde iç içe yer

almasının, farklı hedef gruplarını etkileyebilmek için değişik tasarımlar, temalar ve içeriklerin oluşturulması ve müzenin fiziksel sınırlarını aşarak çok farklı şekillerle sokağa yansiyarak kentlilerle temas içinde olunması gibi stratejik hedeflerinin de önemli olduğunu belirtmektedir. “Anlaşmazlıklar bizi güçlü kılar mı?” makalesinde ise Sandahl (2012:467) büyük şehirlerin daha güçlü ve daha bağımsız hale gelmeleriyle diğer kent müzeleri ile potansiyel olarak daha ilginç hale geldiğini ve son yıllarda Kopenhag şehrinin çağdaş, çeşitli, kentsel bağlamının ayrılmaz bir parçası olarak Müzenin kendisini yeniden konumlandırmaya çalıştığını belirtmektedir. Siyasi gösterim ve kendi imajı açısından, bir belediye ve bir şehir olarak Kopenhag, önceki on yılın Danimarka ulusal politik gündeminden köklü bir şekilde farklılaşarak şu anki küresel meseleler, çevre, göç, çeşitlilik ve farklılık konusunda adımlar atmaktadır. Kopenhag, herkese yer veren kapsayıcı, iyi bütünleşmiş bir şehir olma vizyonuna sahiptir. (Sandahl,2012: 468) Kentin değişen bu yüzüne karşı müze sürekli olarak, kültüre eşit erişim odaklı görevini, paradigmalarını ve yöntemlerini yeniden incelemekte ve oluşturmaktadır (Sandahl,2012: 474).

Kopenhag Müzesi’nde göçmenlerin müzeye katılımlarını sağlanmasında etkili olan kapsayıcılık çalışmaları olan “ Bir Kopenhaglı Olmak” ve “ Duvar” geçici sergilerinin içeriği Danimarka ve Kopenhag kültür politikaları göz önünde bulundurularak incelenecektir.

6.1. Bir Kopenhaglı Olmak (Becoming a Copenhagener)

2010 yılında Kopenhag Müzesi, “Bir Kopenhaglı Olmak” başlığı altında araştırma, koleksiyon, sosyal yardım, sergi ve iletişim alanlarında bir dizi girişimde bulunarak mevcut göç ve küreselleşme kavramlarını, kent tarihi kadar eski ve karmaşık olan ve onun büyümesi ve gelişmesi için bir ön koşul olan gelenek arka planında yorumlamaktadır. (Sandahl, 2012: 475) Bu başlığın seçilmesiyle sergi, geleneksel tanımların ötesinde bir göçmen olarak kabul edilebilecek kavramını açıkça genişletmiş ve tüm Kopenhaglıların göçten bir şekilde nasıl etkilendiğini göstermeyi amaçlamıştır. Sergi alanı; Gelenler, İstene-İstemenmeyen, Kozmopolit Kopenhag ve Kentsel Topluluklar olmak üzere dört kısma ayrılmıştır. Serginin ilk odasında gelişmekte olan şehrin projeksiyonu ve hem kent tarihi hem de çağdaş toplumda kentleşmenin ve göçün önemini belirten bir metin bulunmaktadır. Bu metinde; birçok Kopenhaglının Kopenhag’da doğmadığını, bu şehre kişisel tercihlerle ya da zorunluluklarla geldiğini ama her şekilde hepsinin birer Kopenhaglıya dönüştüğünü, kentle kendilerini bağdaştırmalarıyla hem kendilerini hem de kenti dönüştürdüklerini anlatan kapsayıcı bir söylem güdülmektedir (Parby, 2015,132- 133). Kimlik genellikle tarih ya da geçmişle bağlantılı olarak müze söylemlerinde yer alırken Sandahl (2012:475) gerçek hayatta insanların nereden geldiklerinden çok ne olacaklarıyla daha fazla ilgilendiklerini dile getirmektedir. Kimlik, göç, bütünleşme ve vatandaşlığın anlamı, Danimarka’da yirmi birinci yüzyılın ilk on yılında, uluslararası etkilerle çatışma alanları haline gelmiştir. “Bir Kopenhaglı Olmak”, doğuştan ve göçmen Kopenhaglıların öz-imgeleriyle kimlikleri arasına farklı bir konuma ses vermiş ve yer açmıştır.

6.2. Duvar (The Wall)

Kopenhag Müzesi, 14 kilometre boyunca başkentte yeni bir metro hattının arkeolojik kazılarını yürüttüğü sırada, ortaçağ döneminden günümüze kadar en eski tarih öncesi bölgelerden başkent kesintisiz tarihini araştırmak, belgelemek ve yorumlamak için eşsiz bir fırsat elde etmek amacıyla kazı alanına açık hava etkileşimli elektronik “ Duvar” kurulmuştur. Teknik açıdan, 10x2 metrelik dijital, etkileşimli, çok kullanıcı, çoklu dokunmatik ekrandır. Özel bir konteynere monte edilmiş “Duvar” üç boyutlu özel yazılım sistemi tarafından çalıştırılan dört adet yüksek çözünürlüklü plazma ekranından oluşmaktadır. Bir bütün olarak şehrin geçmiş ve şimdiki anıları ve duygularının bir atlası olarak büyüyen “ Duvar” kolay erişilebilir teknolojisi sayesinde, genellikle müze içeriği veya yorumunu kullanmayan veya ona katkıda bulunmayan insanlar ve müze arasında ilişki yaratarak müze ve kullanıcıları arasında daha

fazla diyalog kurulmasını sağlamıştır. Kopenhag Müzesi'ndeki mevcut değişikliğin geleceğe yönelik, deneyimsel unsuru olan "Duvar" müzenin müze çalışmalarının hemen her yönüyle yüzleşmesini ve yeniden düşünmesini gerektirmiştir?. Bu sergileme yöntemi kültürel mirasın tanımlanmasında ve yaratılmasında diyaloga ve kullanıcı katılımına yönelik değişen yönelimin paradigmatik bir yaklaşımı olmuş ve Kopenhag şehrine olan inancının beyanı olarak adlandırılmıştır (Sandahl,2012: 476-477).

Şuan ki süreçte yeni binasına taşınma çalışmaları için ziyarete kapalı olan müze güncel hedeflerini müze web sayfası üzerinden yayınlanmaktadır. Kopenhag Müze'nin belirlediği iki ana hedeften biri Kopenhag kent tarihiyle ilgili her döneme dair bilgilerin toplandığı, araştırıldığı ve iletişim kurulduğu; hem kentin kültürel mirası hem de güncel konuları ele alınarak Kopenhag'ın geçmişi, bugünü ve geleceği hakkında bir diyalog ortamı yaratan bir müze olmak; diğeri ise göç ve kültürel çeşitlilik de dâhil olmak üzere koleksiyonlarda yeterince aydınlatılmamış ve yeterince temsil edilmemiş olan kent tarihini ve günümüzün yeni kültürel ve sosyal yönlerini belgelemeye, araştırmaya ve toplamaya odaklanmasına devam ederek çeşitlilik için bir alan olmaktır. Bununla beraber kentlilerin katılımlarıyla öğrenmenin ve kapsayıcılığın sağlanması ve daha fazla insanı müzeden yararlanmasında olanak sağlayarak ziyaretçi sayısını iki katına çıkarma isteği de gelecek hedefleri arasındadır (København Museum)

7. Sonuç

Müzelerde göçmenlere yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi ve geliştirilmesinde hem uluslararası sivil toplum kuruluşlarının hem de yerel ve ulusal kültür politikalarının doğrudan ve ya dolaylı olarak etkisi vardır. Kopenhag Kent Müzesi bunun bir örneğidir. Kopenhag Müzesi çalışmalarını etkileyen Danimarka Kültür Bakanlığı'nın kültür politikaları incelendiğinde, ülke genelindeki sosyal ve kültürel bağlamdaki değişimler ve gelişmelerinin yanı sıra UNESCO ve ICOM gibi uluslararası sivil toplum örgütlerinin kültürel çeşitlilikle ilişkili bildirimleri ve önerileri de politikalara yansıtıldığı görülmektedir. Kültür politikalarının geliştirilmesi ve müze ve kültür kurumlar üzerinde uygulanabilirliğinin sağlanması amacıyla 2013 yılında çıkarılan Müze Yasası'nın öncesinde ve sonrasında, bakanlık bünyesinde bulunan Danimarka Kültür Ajansı toplumun her kesiminin kültüre erişimi ve katılımının incelendiği anketler neticesinde raporlar yayınlamıştır. Danimarka Kültür politikasında yer alan 2008 yılında " Herkes için Kültür" ve 2011 " Birlikte Duran Danimarka" olarak geliştirilen stratejik hedefleri ve 2013 Müze Yasası sadece ulusal ölçekte değil yerel ölçekte de kentleri ve kent yönetimlerini etkileyen adımlardır. Kopenhag kenti bu anlamda en önemli hedefini 'en kapsayıcı kent' olarak benimsemiş ve kültür ve eğlence yönetimi de dâhil olmak üzere yönetim organların temelinde kültürel çeşitliğe saygı, bütünleşme ve kapsayıcılığı yerleştirmiştir. Kopenhag Kültür ve Eğlence Yönetimine bağlı olan Kopenhag Kent Müzesi de bütün bu olgular neticesinde kentteki tüm vatandaşların kültüre eşit erişiminin ve katılımının sağlanmasını misyon ve vizyonuna eklemiş ve düzenlediği geçici sergiler "olan Bir Kopenhaglı Olmak" ve " Duvar" ile göçmenlere yönelik çalışmalarında kültürel kimlik ve vatandaşlık, kültürel çeşitlik, katılımcılık ve kapsayıcılık kavramlarını ele almıştır. Müze gelecekte de kendisini daha da geliştirmek adına kentin geçmişi, bugünü ve geleceği adına herkes için bir diyalog alanı olma, tüm vatandaşların kent kültürü, tarihi ve kültür mirasıyla iletişim içinde olmasını, benimsemesini ve korumasını sağlama ve katılımcılığın pekiştirilmesiyle ziyaretçi sayısını artırma hedeflerini belirlemiştir.

KAYNAKÇA

- Andersen, H. T., Blach, V., Beckman, W. A., & Nielsen, R. S. (2014). *Urban Policies on Diversity in Copenhagen, Denmark*. Copenhagen: Danish Building Research Institute, Aalborg.
- CAMOC, <http://network.icom.museum/camoc/>. 19.04.2019
- City of Copenhagen. Culture and Leisure Policy 2016-2019. https://www.kk.dk/sites/default/files/uploaded-files/kultur-_og_fritidspolitik_til_web_engelsk.pdf
- Council of Europe (2014). *Copenhagen: Results of the Intercultural Cities Index* <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016804835a8>
- Danish Agency for Culture (2013). *New Launching Pad for Museums*. Copenhagen
- DESA (2009). "Creating an Inclusive Society". Practical Strategies to Promote Social Integration, United Nations Department of Economic and Social Affairs
- Duelund, P., Valytsson, Bjarki and Bohlbro Laerke (2012) Denmark. 13th edition. Council of Europe/ERICarts. (Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe).
- Galla , Amareswar (2013). Benchmarking Diversities in Museums. I. Braendholt Lundgaard & J.Thorek Jensen (eds). *Museums: Social Learning Spaces and Knowledge Producing Process*. p.62-83. Copenhagen: Danish Agency for Culture.
- Hooper-Greenhill, Eileen (2000). *Museums and the Interpretation of Visual Culture*. London, UK: Routledge.
- Karadeniz, Ceren (2017). Müze ve Toplum: Müzeyle Topluma Ulaşmak. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. Cilt:6, Sayı:8, s.19-37. ISSN: 2147-1185
- Lanz, Francesca (2013a) City Museums in Transition: A European Overview. L.Basso Peresut, L.Francesca & G.Postiglione (eds.) *European Museums in the 21st Century: Setting the Framework*. Milano: Politecnico di Milano. Onlime www.mela-project.eu.
- _____ (2013b) Case studies: Kobenhavns Museum – Museum of Copenhagen, Denmark. . L.B. Peresut, L.,Francesca, G.Postiglione (eds.) *European Museums in the 21st Century: Setting the Framework*. Milano: Politecnico di Milano. Onlime www.mela-project.eu.
- Lloyd, Katherine. (2014). "Beyond the Rhetoric of an 'Inclusive National Identity': Understanding the Potential Impacts of Scottish Mu-

- seums on Public Attitudes to Issues of Identity, Citizenship and Belonging in an Age of Migrations.” *Cultural Trends* 23 (3): 148–58.
- Lundgaard, I. B. (2013). Learning Museums and Active Citizenship. I. Braendholt Lundgaard & J.Thorek Jensen (eds). *Museums: Social Learning Spaces and Knowledge Producing Process*. s.8-18. Copenhagen: Danish Agency for Culture.
- NEMO (2016). Museums, Migration and Cultural Diversity Recommendations for Museum Work. Berlin, NEMO – Network of European Museum Organisations. https://www.ne-mo.org/fileadmin/Dateien/public/NEMO_documents/Nemo_Museums_Migration.pdf
- UNESCO Migrant /Migration.. <http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/international-migration/glossary/migrant/>. 08.04.2019
- CAMOC. Migration: Cities (Im)migration and Arrival Cities. <http://network.icom.museum/camoc/projectsworkshops/workshops/L/9/>. 10.04.2019
- Københavns Museum, Museets formål og historie. <https://cphmuseum.kk.dk/artikel/museets-form%C3%A5l-og-historie>. 17.04.2019
- Parby, J.I (2015). The Theme of Migration as a Tool for Deconstructing and Reconstructing Identities in Museums: Experiences from the Exhibition Becoming a Copenhagener at the Museum of Copenhagen. C.Whitehad, K. Lloyd, S. Eckersley & Re. Mason (eds). *Museums, Migration and Identities in Europe*. Newcastle University, UK: Routledge.
- Sandell, Richard. (2007). *Museums, Prejudice and the Reframing of Difference*. New York: Routledge.
- Sandahl, Jette (2012). Disagreement Makes Us Strong? *Curator: The Museum Journal* 55 (4): s.467–78.
- _____ (2013). Waiting for the Public to Change? I. Braendholt Lundgaard & J.Thorek Jensen (eds). *Museums: Social Learning Spaces and Knowledge Producing Process*. s.174-198. Copenhagen: Danish Agency for Culture.
- Slooten, van Sarike (2018). Old Territories, New Societies: An Exploration on Inclusiveness within Dutch National Museum Representation. *The International Journal of the Inclusive Museum* Volume 11, Issue 4, 2018, <https://on-museums.com>
- Statistics Denmark (2019). Population at the first day of the quarter by region, time and citizenship. http://www.statbank.dk/statbank5a/Graphics/MakeGraph.asp?menu=y&maintable=FOLK1B&pxfile=-2019429249246073142FOLK1B.px&gr_type=5&PLanguage=1. 29.04.2019
- The Ministry of Immigration and Integration (2017) *International Migration – Denmark. Report to OECD*. Copenhagen.
- UNESCO (2001). Universal Declaration on Cultural Diversity. http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13179&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html. 10.04.2019
- Winther, Ole (2014) Preface. I. Braendholt Lundgaard & J.Thorek Jensen (eds). *Museums: Knowledge, Democracy, Transformation*. Copenhagen: Danish Agency for Culture.
- _____ (2015) Preface. I. Braendholt Lundgaard & J.Thorek Jensen (eds). *Museums: Cities and Sustainable Solutions*. Copenhagen: Danish Agency for Culture.